

Posamezna številka 6 vinarjev

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 8. uri, ob ponedeljkih ob 10. uri. — Navedena značka: v Ljubljani v upravnih uradnih K 120, s dostavljanjem na dom K 130; s pošto oblačno K 130, pošiljnice K 140, štetilnice K 140, značka K 140. Za inšpektorje oblačno K 130. — Telefon številka 303.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev

Uredništvo in upravnništvo je v Franciškanski ulici 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnštva. Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopolji se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrt 15 v. „Naravnost“, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti namiko. — Telefon številka 303.

Manifestacija v Pragi za slovenske docenture na češkem vseučilišču.

Bila je to manifestacija, ki je spet enkrat glasno izrekla našo že nestetokrat ponovljeno kulturno zahtevo in objednen protest proti brezvestnemu vedenju naših klerikalcev v tem za naš kulturni napredek najvitalnejšem vprašanju. In na shodu je govoril tudi dr. Ravnihar, poslanec naše bele Ljubljane. Ob polu 3. uri 30. novembra popoldne je stopil dr. Ravnihar na praška tla in mnogobrojna jugoslovanska napredna mladina ga je pozdravila na kolodvoru z gromovitim „Živio“. Čutili smo se povzdignjene, ko smo videli v svoji sredi poslanca, ki edini izmed slov. delegacije pojmi, kaj je to slovensko vprašanje in ki vse svoje sile zastavlja v njegovo razrešitev.

Ob 6. uri zvečer se je vršila manifestacija v dvorani češke univerze. Shod je vodil član dij. vseučiliškega odseka pravnik Kosi. Poleg mnogobrojne udeležbe vseh naprednih jugoslovanskih dijakov smo videli med udeleženci množico češkega dijaštva in kar je posebno pomembno za naš shod, zastopnik češke univerze. Bil je mavzov rektor, dr. Čelakovský, prof. Heyrovský, prof. Kadlec, prof. Schütz itd. Po običajnih uvodnih pozdravih je referiral med. Jurečko. Govoril je češki in se pečal z vprašanjem: Potreba in pomen slov. docentur v Pragi. Leta in leta se že borimo za naš kulturni ideal, leta in leta moramo dokazovati njegovo opravičenost. Pa svesti smo si obenem dokler bo prevladoval nemški režim, dokler bodo dajali takt v zbornici in vseh pristojnih mestih, ni upati na uresničenje te naše zahteve. Nemci poznajo tudi v čisto kulturnih vprašanjih samo politično moč, ravnopravnost za Nemce ne obstoja. Sedaj se peča govornik z zgodovinskim ozadjem našega vseučiliškega vprašanja, poseže v zgodovino in poda pregledno skico, kar smo že v tem oziru imeli v resnici, kar samo na papirju Od jezuitskih kolegijev preko eoles centrals do slovenskih pravih predavaj v Gradcu (1879—83). Potem očrta delo naše delegacije, njene uspehe in neuspehe. Tudi Čehom ne more biti enako se li uresničijo naše želje ali ne. Stiki med Slovenci in Čehi so zmiraj najrealnejši, se množijo. Češki kapital lahko plodonosno deluje na jugu, in s pomočjo češkega kapitala smemo upati v povzdigo našega narodnega gospodarstva in naše industrije. Slovenci in Čehi si morajo podati roko preko Nemcev. Gospodarski, kulturni in politični stiki med obema narodoma obstojijo in zato ne more biti Čehom enako, kakšno mišljenje kakšna

stremljenja prešinjajo Slovence, ali napredna ali klerikalna!

Na to govori pravnik Vane Radej: Vemo, kahšne težkoče so spojene s takojšnjo ustanovitvijo slovenske univerze, zato je glas po provizoriju tem bolj utemeljen. Veda je moč, o tem so prepričani naši narodni nasprotniki in zato nam ne dovolijo kulturnega ognjišča. Dijaki imamo pravico in dolžnost se izreči o vseučiliščnem vprašanju. Vprašanje je samo kulturno vprašanje in ne žogica raznih političnih strank. Zato pravimo: Koncentracija slov. dijaštva v Pragi. Češka univerza, uvažujoč težavni položaj slov. dijakov, bodočega uradnika je storila vse, da omogoči slov. dijaku primerno izobrazbo, da lahko dela skušnje v nemškem jeziku. Zato je nujno izdatno podpiranje od strani slov. javnosti praškega podpornega društva. Z izdatnim podpiranjem kaže slovenska javnost voljo, da ji je resno do uresničenja provizorija. Dijaštvo pa se priporoča intenzivno pečanje s strokovnimi študijami da bo mogoče tem več habilitacij. Zavedajo se, da se more uresničiti naša vseučiliška zahteva edino preko Prage, odklanjamo ono brezvestno gonjo zoper Prago in pa strankarsko agitacijo za nam toli nepraktični Krakov. Da se razume: ni naperjeno to proti Poljakom ampak proti našim klerikalcem, ki hočejo na ta način pokopati uresničenje slov. vseučilišča. Istotako je obsojanja vredna gonja proti dr. Rostoharju in rovanje klerikalcev, da so mu odvzeli štipendij v času, ko je bil ravno na tem, da se habilitira. Vse navedeno nas prepričuje, da mora biti naše geslo: Samo preko Prage do našega vseučilišča.

Sedaj nastopi burno aklamiran dr. Ravnihar. Izvaja v glavnem sledeče: Predgovornika sta že to vprašanje obdelala od vseh mogočih strani, da je težko povedati kaj novega. Konstatiram samo, da smo po zaniku slov. predavaj v Gradcu v boju za naše vseučilišče stopili šele danes na res realna tla, ki more uresničiti našo visoko misel. Veljaj prvi pozdrav mladini, ki zdržema goji zanimanje za to našo misel in bodri domovino k delu v tem smislu. Obračam se pa tudi do Vas Čehi, občudujem vaše gospodarsko in politično delo in sem ponosen, da Vas smem imenovati v mnogočem naše učitelje. In tako bi naj bila naša alma mater hčerka vaše almae matris. Je to zahteva Slovencev brez razlike stanu, v splošnem menda tudi brez razlike strank. Samo da je vedenje naše klerikalne stranke nekako neodkrito, kar nas sili k sklepu da nekateri ljudje res nečejo uresničanja našega ideala. Zato deklarirajo o reciproci in ugrabljajo vseučiliški fond. Se pa lahko zanesemo toliko bolj na slov. napredno javnost, ki dela z vso močjo in z vso odkritostjo in z veseljem motri delo mladine storjeno v tem oziru.

Vlada pa naj izpolni zakon, ki ga je sama sankcionirala in naj udeleži

tudi ravnopravnost vseh narodov. Proti nemškemu vetu pa naj izgovori odločno besedo kakor jo je izgovoril Stürgkh v italijanski vseučiliški za dev, češ pri Italijanih se gre samo za: restitutio in integrum. Tudi pri nas gre samo za restitutio in integrum, tega kar smo že imeli od l. 49—53. Seveda utemeljuje vlada svoje postopanje, češ da nam manjka visokih predpogojev, da nimamo znanstva, literature, tudi ne zgodovine. Kar se tiče zadnjega, res ne zaznamujemo nekulturnih vojska in raznih poglavij o tlačenju tujih narodov. Imamo pa zgodovino v modernem smislu, ki je ugotovitev razvoja našega naroda. Kar smo dosegli v tem razvoju, smo dosegli iz lastne sile, lastne moči in to nas navdaja z upanjem, da dosežemo tudi naše kulturno ognjišče.

Nato se je oglasil k besedi zastopnik „Svaza“, izrekel simpatije vsega češkega dijaštva za narod Prešernov.

Sedaj nastopi rektor. Obžaluje, da ne zna slovenski, da bi govoril slovenski, se čudi našem razvoju zadnjih 50 let, posebno, da so Slovenci ohranili narodno čustvo tako sveže. Zato jim velja espekt. Nemci so napredovali zmiraj in bodo kulturnim zahtevam slovenskih narodov ker imajo interes na zaostalosti Slovanov. Pa Čehi so se razvili kljub odporu od strani Nemcev, so dosegli stališče, ki so nanj lahko ponosni. In v radost jim je da tudi drugi slov. narodi hrepenejo po kulturi in med tem so podobno Slovenci. Kulturo, podpirati kulturna stremljenja smatrajo za sveto dolžnost. Češka univerza, nositeljica srednje evropske kulture, pod katere okriljem so se razvile druge srednjeevropske univerze (Krakov, Lipsko) si sme šteti v čast, ako bo dala povod nastanku novi njeni hčerki — slovenski univerzi. In Čehi bodo slovenska stremljenja ne samo vpoštevali ampak tudi podpirali.

Govori še Srb Ostojić. Prečita se vrsta telegramov pisma Iv. Hribarja in prof. Drtine. Predsednik prečita resolucije.

Spet smo manifestirali, bodo rekli. Da, smo. Pa četrtkova manifestacija je bil dogodek, ki bi zavzemal tudi svoje mesto v boju za slov. vseučilišče. Iz referatov dijaških, iz govora dr. Ravniharja in rektorja smo se prepričali, da se vse premalo naglašamo svojo upravičenost do vseučilišča in s da smotrenim delom moremo uresničiti našo kulturno potrebo.

Iz slovenskih krajev.

Iz Novega Sela pri Kočevju. Junak podrite pečl. V 274 štev. S. Naroda je zopet mali dokaz postopanja S. L. S. Predno povem tudi jaz kaj o tem junaku oziroma njegovi stranki, si dovolim protestirati proti izjavi, da je g. Merhar edini župan naprednjak v njegovem okraju. Le počasi gospo-

V. Admiral Pr. L. Battenberg

Admiral Sir F. Bridgeman

V angleški mornarici so se izvršile važne osebné izpremembe. Šef generalite, sir A. Wilson je šel v pokoj, na njegovo mesto je pa stopil mnogo mlajši častnik, admiral sir Frances Bridgeman, za drugega lorda v admiraliteti je pa imenovan viceadmiral princ Battenberški.

dine Jaklič, kar na uho Vam povem, da boste laglje naprej goljufali svoje nevedne volilce: od enega kraja Vasega okraja, vzemimo nadaljšo črto, iz Osilnice, pa do drugega kraja, do praga samih Drinepolj pridem in mi ni treba razen enkrat stopiti na tla Vase zloglasne stranke. Kmetje odprite oči in glejte, kako Vas farbajo ti gospodje, vse je naše pravico, v istini ni na celi omenjeni črti več kot ena občina v njihovih rokah in še ona vsled pomanjkanja vodstva neodvisnih kmetov. Računajo pač na Vaso nevednost, toda ne udajte se, čitajte pridno napredne časopise, da izveste resnico o njihovem delovanju, v „Domoljubu“ je zastoj iščete. Če boste hoteli vse občine bojkotirati, kojim ne stoji na čelu Vaši pristaši hinavci, bo pač malo težko šlo, preveč jih je. — Nevarno je igrati se z ognjem, nevarno je groziti svojim volilcem. Mi Vas pošiljamo v deželni in državni zbor, ne Vi nas in sicer zato da se potegnate za našo korist ne za našo škodo. Capito? Volilci kočevskega okraja ne pozabite besed Vasega sedanjega poslanca pri prihodnji volitvi, gotovo je, da jih bo takrat svetohlinsko tajil. Ti preklicana Dolenjavi, letos mu kar naprej nagajaj, če bo šlo tako dalje še za državni zbor Jakliču časa zmanjka moral si bo kar v Dolenjavi najeti stanovanje. Do 5. avg. t. l. je bilo razpisano na dolenjevaški šoli mesto voditelja. Oglasil se je v slovenski javnosti mnogo imenovani nadučitelj g. Potokar. Prav dobro sem informiran, da se ni v tem času nihče prijavil razun njega, celo 18. istega meseca ni bilo nobenega drugega prosilca. Kar naenkrat čujem, da je imenovan nadučitelj v Dolenji vasi neki Trošt. Če bi imeli klerikalci v šolskem zastopu le kapljo pravične krvi v sebi, morali bi to mesto prisoditi g. Potokarju, ki je bil edini prosilec. O tej edini Potokarjevi kandidaturi je izvedel tudi poslanec

Jaklič, kojega smo izbrali v varstvo naših pravic in koristi in glej mož je res vtaknil svoj nos v zadevo, prikrevsal v Dolenjavo, beračl okoli krajeva šolskega zastopstva in vt hotapil v Dolenjavo svojega somišljenika Trošta, ki mogoče za mesto niti prosil ni, do 18. avgusta pa dobro vem, da ne. Dolenjevaščani, topot vas je zaščitnik Vaših interesov zopet pošteno opeharil, kajti odvrnil Vam je zelo zmogočnega učitelja, kojega zmoglosti sami klerikalci, do danes z najzlobnejšo voljo niso mogli utajiti in je ne bodo utajili. S Potokarjem bi bili dobili vele-dostojnega in resnega družabnika; dovolj dokaza če povem, da je šlo povsod ljudstvo samo v boj proti njegovim preganjalcem. Prav dobro vem, da bi ga Banjalocanje težko pogrešali. Dolenjevaščani bravo, dobro ste se obnesli, pokazali ste, da ste možje, ki ne lezejo pod klop pred črnimi suknjami. Le tako naprej, oklenite se svojih rodoljubov in domačinov kot je g. Ignacij Merhar, ki res narodu dobro želijo in temeljito pometite s hinavci, ki hodijo v občino zdražbo delat in sami za svoj poslanski sedež agitirajo. Bojijo se da ne spregledate, ali prepozno, spregledali ste. Zlate gradove Vam obljubljajo, v istini pa frčajo z Vašimi milijoni, da se gabi poštenemu človeku, da, celo njihovim lastnim pristašem gabi.

Iz Trsta. Tvrdka lesne trgovine Francesco Orlando & Comp v Trstu je napovedala dne 22. novembra t. l. konkurz. Začasnim upraviteljem konkurzne mase je imenovan dr. Fran Brnčič, odvetnik v Trstu. Kot tih družabniki te tvrdke so fungirali: K. Hrastnik iz Spodnje Poljskave, M. Ambrožič iz Nove Lučice, Fr. Križaj iz St. Petra na Krasu, Anton Putrich iz Ljubljane in Dom. Lušin iz Ljubljane. Dne 20. novembra t. l. se je dosegla v pisarni dr. Slavika, odvetnika v Trstu poravnava z upniki tvrdke. V po-

LISTEK.

Nostradamus.

Gospa se zamisli za nekaj hipov; njeno lic je dobilo izraz neupogljive energije; njene lepe črne oči se svetijo z neznoznim bleskom. »Rešiti ga?« de naposled. »Naj bo. Na ljubo vam, ki ga ljubite, naj bo otet. Kakor hitro vidite svojega očeta, dete moje, recite mu, naj se tri dni ne gane z doma; sicer umre.«

Marija vzklikne s šibkim glasom in vstane.

»Povejte mu.« doda čarodejka, »da mora v treh dneh odločiti službo, ki jo opravlja. Naj se ne pokaže na ulico; bil bi raztrgan, razmesarjen, razsekan na kosce...«

Marija ne sliši ničesar več. Z enim skokom je zunaj. Oh, takoj mora obvestiti očeta! Oče je prvi, ljubezen pride šele za njim. Vrniti se hoče kasneje, da izve, kaj naj reče Renoldu! Preden je imela gospa časa, zadržati jo, je Marija že na cesti.

»Ta nagli odhod...« zamrmra gospa, in strašna sumnja se je poloti. »Ta beg... Ali je vohunka? Kdo vel! Ta mož je zmoten vsakateri zvižaje, kakor je zmoten vsakateri nasilstva. Oh, treba je, da sva jutri že na poti!« Marija je hitela naravnost preko trga Grève. Zdaj stopi v velik lep hotel, poln straž, halepartirjev, lokostrelcev in oficirjev kakor kaka kraljeva trdnjava. Trepetaje se približa vitez visoke postave, širokih pleč in krutega obraza, ki je pravkar razjahal na dvorišču.

»Hi!« zareži ta mož in namrši obrvi. »Zakaj se vračaš tako pozno od matere? Kaj pomeni ta pobiti obraz? Kaj se zgodi?«

»Oče!« zajecija deklica, govoriti moram z vami takoj; za življenje vam gre!«

»Meni za življenje!« se roga strašni velikaš, oziraje se ponosno po svojih stražah. »Predobro je zavarovano moje življenje. Toda bodi; pojdi me počakati v mojo sobo.«

Marija odide, on pa skominze z ramami.

»Moje življenje!« povzame zamolklo, sklanja glavo. »Da, vem. Ves ta narod me sovražijo; kletve se oglašajo povsod, koder grem. Toda jaz bom močnejši!«

Parkrat stopi semintja; nato se zdrzne ob misli:

»Tista žena z belimi lasmi me je proklela. Prorokovala mi je, da bom raztrgan, razmesarjen, razsekan na kosce. Oh, če bi mogel najti to žensko!... Zaprite vsa vrata!« krične razburjen. »Podvojite straže!«

In gospod se napoti po stopnicah; pred njim stopa paž in kliče:

»Prostor žlahtnemu gospodu de Croixmart!...«

Ta hotel je dom profosa-nadsodnika. Ta velikaš je mož prokletega imena. Marija je hči barona Gerfalta, gospoda de Croixmart!

Ko stopi Gerfalt v svojo sobo, opremeljeno s kraljevskim sijajem, zagleda Marijo klečečo na miolilniku, z glavo med dlanmi. Nekaj časa jo opazuje in stiska pesti, mrmraje:

»Kaj bi počela, če bi me ubili? Tista ženska je kričala, da bom proklet v otrocih in v otrok otrocih!...«

Srdito stese glavo, pristopi in se dotakne Marijine rame; ona vstane, a blede je tako, da se prestraši celo okrutni velikaš.

»Oče,« ga roti deklica s sklenjenimi rokami, »obljubite mi, da tri dni ne pojdete iz hiše!«

»Babja sitnost. Tvoj oče te je preveč razvadel. Marija. Res, da nimam na svetu nikogar

razen tebe, otrok moj, in svoje vneme za javni red in mir... Vsa moja ljubezen si ti; vse moje sovraštvo je krivoverstvo in čarovanja...«

»Oče,« povzame Marija, ki drgeče od nepremagljive groze, močnejše kakor njena volja, »oče, še danes morate odložiti svoje nadsodniško dostojanstvo.«

Strašni baron se zagrohoče na glas.

»Danes!« zarohni in rdeč plamen se mu vname v očesu. »Odložiti ga! Hčerka, ti noriš. Danes imoram prijeti v njihovih brlogih štiri mlade postopake: Bouracana, Trinquemailleja, Strapafaria in Corpodibala, ter jih obesiti, da se pokaže ljudstvu dober in blažilen zgled.«

Marija drhti in trepeče. Že vidi v duhu svojega očeta raztrganega, razmesarjenega in in razsekanega na kosce, kakor je prorokovala čarodejka. Razjoče se; njene misli ne vedo kod ne kam. Zaman išče besed, da bi prepričala očeta, ki ga vse preklinja, a ki ga ona ljubi! In mahoma, ne zavedaje se, kaj bo posledica njenih besed, zakliče:

»Oče, oče! Ako greste danes od doma, boste raztrgani in razmesarjeni!«

Val krvi zalije Gerfaltovo lice; nato prebledi kakor žid. Raztrgan! Razmesarjen! To so besede ženske, ki ga je proklela!

»Oče, oče! Prepričana sem!« ihti Marija.

»Žena, ki mi je to povedala, ve vse! Ona vidi v bodočnost! Nikdar se še ni motila!«

Baron začuti, da mu leze mrzla groza po hrbtenici. Toda mahoma ga popade gnev. Skloni se k Mariji. V njegovem pogledu se iskri zloba; nehote se ozre skozi okno na grmado, pripravljeno na trgu Grève.

»Ah, ah,« pravi z milejšim glasom, »ako je žena, ki ti je to povedala, vsegavedna, potem je druga reč. Premislil bom; morda odložim svojo službo. In za danes se ne ganem iz hiše.«

Marija vstane, vzkrikne od veselja in plane očetu okrog vratu.

»Veš kaj,« povzame on, »to je važna reč. Govoriti moram s to žensko; sicer pa za službi plačilo. Poslal bi gospo Bertrando ponjo. Kje stanuje?«

»Tam!« pravi Marija; in iztegne roko.

»Tam? V hiši na vogalu trga?«

»Da, oče. Oh, dajte, nagradite jo, ker vam je otela življenje!«

S surovó gesto pahne strašni baron svojo hčer od sebe ter plane k vratom; odpre jih nastejaj, in njegov glas zagrmí:

»Holá, oficir! Dvajset mož, da primemo čarovnico! Obvestite takoj zapriseženega krvnika, da naj pride zažgat grmado na trgu Grève! Imam jo!« zarenči in se oddahne s strašnim zadovoljstvom. »Imam jo, starko, ki se me je drznila prokleti vprico vseh. Ah, zdaj bomo videli, ali bom res raztrgan, razmesarjen in razsekan na kosce!«

»Marija je vztrepetala od groze. Kljub temu premagava svojo slabost, stopi k očetu in pravi s trdim glasom:

»Oče, ne storite tega! Jaz, ovadilka! To je ostudno, oče moj! Usmiljenje, zaradi časti in miru vašega otroka!... Uboga žena! In ona me je hotela potolažiti iz dna svojega srca! Ne, saj ne boste...«

»Dovolji!« zarenči velikaš.

Se enkrat pahne hčer od sebe in plane ven. Marija hoče hiteti za njim: vrata so zaklenjena! Obup in sramota popadeta njeno dušo.

»Kaj sem rekla!« zajecija. »Kaj sem storila! Jaz nesrečnica! Kaj poreče Renold, ko izve, da sem spravila ubogo, nedolžno starko na grmado! Hi! Croixmartova! Ovadilka! Vredno dete svojega očeta! Renold, Renold, usmili se, ne pahni me od sebe!«

Dobro rodbinsko kavo

priredi že mali dodatek „pravega :Francka:“ s kavnim mlinčkom iz tovarne Zagreb. Le vsled svoje nedosežne izdatnosti in svoje neprekošene kakovosti je našel pravi Franek toli priljubljeni sprejem v slehernem gospodinjstvu.

ravnano se je ponudilo 70 %, čemur je pritrdila večina upnikov. Toda kljub temu je trdila že 22. novembra napovedala konkurz, dasi so ji upniki dovolili že v začetku polletni moratorij za dolgove. Dolgovi trdke znašajo 125.000 kron, če pristoje še terjatve Jadranske banke v Trstu v znesku 111.000 kron, skupno 236.000 K. Koliko je pokritja ni znano. Toda že iz poročila g. Placida Orlando je razvidno, da ne more biti vse v redu. Jadranska banka je namreč za svojo terjatev sodnijskim putem že dosegla popolno pokritje, tako da bodo ostali upniki, katerih terjatve znašajo 125.000 kron svoj denar v veliki večini izgubili. Zato bodo že skrbeli gotovi krog. Na ta način se uničujejo mali trgovci iz Kranjskega, ki so pri tem polomu precej prizadeti. Ti mali trgovci se z veliko težavo bore za svojo eksistenco, kajti povsod, kjer se le nahaja kaj prida lesovje, že pride kaka laška trdka iz kraljevine, ki dela dokončno veliko konkurenco tako pri nakupu kakor pozneje tudi pri prodaji v Italiji.

DNEVNE VESTI.

Nezdrav pojav. Piše se nam iz Prage; Zadnji čas je opazovati v naprednem slovenskem dijaštvu gibanje — ako se to, kar neki gospod „Mi“ in par njegovih najozbiljnejših prijateljev med svobodomiselnim dijaštvom počenja, sploh more imenovati gibanje; vsekakor pa smemo to imenovati nezdrav pojav. Da se nam ne bo očitalo, da neutemeljeno zabavljamo, hočemo govoriti konkretno. Znano je, da gospodu „Mi“ priključavata samo dunajski in deloma tudi ljubljanski „Sava“, medtem ko „Triglav“ in „Ilirija“ mislita bolj s svojo glavo in sta celo mnenja, da modrost tega mladenciča ni tako velika, kakor jo dela v svojem „Dijaškem vestniku“. Tega pa gospodič ne more trpeti, in zato je razpor. Ta razpor je sicer interna zadeva svobodomiselnega dijaštva, in mi bi se z njim gotovo tu ne pečali, ko bi gospodič iz tega razpora ne izvajal naravnost neverjetnih konsekvenc, ki škodujejo našim narodnim in naprednim interesom. Zvedeli smo namreč, da ta mladencič po Ljubljani med srednješolci agitira proti obisku čeških visokih šol in za obisk nemških univerz, posebno dunajske univerze. — Tako torej! Naprednjaki se trudimo za slovenske stolice v Pragi, ta mladi gospod pa odvraca slovensko dijaštvo od čeških visokih šol! To je v resnici nezasišano. Pa še več! Nezreli fantič se je drznil v „Dijaškem vestniku“ zapisati, da ideje, katere prinaša naše dijaštvo iz Prage, niso zdrave. Ideje napredka, svobodomiselnosti in narodne samopomoči, ki so napravile češki narod po strašni katastrofi na Beli gori tako močen in krepek, da kljubuje vsem pritiskom nemškega navala in se je v kulturi povzpel tako visoko, kakor noben slovanski narod, te ideje naj bi bile za nas Slovence pogubne? To ni le gorostasna bedarija praznoglavega fanta, ampak škandal, ki ga naprednjaki ne moremo in ne smemo trpeti. Čudimo se, da se kaj takega bere v naprednem listu, kakor je „Slovenski Narod“, ki torej s tem indirektno podpira agitacijo proti češkim visokim šolam in Čehom sploh. Stojimo na stališču, da se da mladinci svoboda, naj se razvija in med seboj javno polemizira kolikor hoče, ali tako daleč pa vendar naša popustljivost ne sme iti, da bi pri

tem trpeli naši narodni in napredni interesi. V lastno škodo si ne pustimo pljuvati! Kako poguben vpliv na svobodomiselnost dunajsko dijaštvo ima ta mladencič, kaže dejstvo, da izmed vsega naprednega slovenskega edino „Sava“ ni pozdravila zadnjega, sicer vključ temu sijajnega manifesta čijskega shoda za slovenske stolice v Pragi (o njem poročamo danes na uvodnem mestu; op. ur.). To dejstvo jasno osvetljuje naprednost in svobodomiselnost gospoda „Mi“ in njegovih trbancov. Zato smo to javno povedali. Kar ta nezreli gospod počenja, to ni niti narodno, niti napredno, niti svobodomiselnost, ampak nekaj takega, za kar zasluži posebno nagrado le od klerikalne stranke ali recimo od Lampeta samega. Takih pojavov v naprednih vrstah ne bomo mirno prenašali. Kam pa pridemo, če bo smel vsak političen otrok prevračati poljubno svoje kozolce, ki starejšim onemogočajo uspešno delo. Zato zahtevamo red, za ta red pa naj poskrbe merodajni faktorji.

Klerikalce strahovito jezi, da Čehi spoznavajo, kakšni prijatelji Čehov, Prage, češke univerze in slovenskih šol na češki univerzi so naši klerikalci. Silno jih jezi, da se je po zaslugi na zadnjem vseučiliškem shodu v Pragi pred odlično češko družbo ožigosala gonja naših klerikalcev proti Pragi in slovenskim stolici, ki bi jo „Slovenec“ zdaj rad utajil, pa je ne more. Naj se jezi kolikor se hoče, slovensko napredno dijaštvo in slovensko napredno časopisje bo še naprej skrbelo, da bodo Čehi spoznali „ljubezen“ naših klerikalcev do češkega naroda, njegove kulture in njegove univerze, ki se je opetovano že pokazala v divjih izbruhih v predalih „Slovenca“, posebno povodom imenovanja dr. Rostoharja za docenta na češki univerzi v Pragi.

Čudno. Včerajšnji „Slovenec“ popravlja dva dopisa, izšla v „Jutru“ in sicer enega iz Semiča in enega iz Postojne. To ni nič čudnega, ker lahko se zgodi, da se „popravljajo“ tudi resnične trditve, lahko se pa zgodi tudi to, da smo bili mi misliferirani, kar se pripeti lahko vsakemu listu, ker popolna kontrola dopisov iz provincije je nemogoča. Ali čudno in nenavadno je, da sta oba popravka v „Slovencu“ pisana zelo mirno in stvarno, česar pri „Slovencu“ nismo navajeni in kar nas resnično veseli. V presojanje opravičenosti ali neopracenosti imenovanih popravkov se ne bomo spuščali, to prepuščamo našima dopisnikom ali na eno trditev postojanske dekana g. Erzarja moramo reagirati. G. Erzar pravi: „Ker podpisani župni urad zastoji pričakuje od strani tega lista („Jutra“) kake poprave...“ Temu nasproti izjavljamo, da krivice ne maramo delati nikomur, niti nasprotniku in smo vedno pripravljeni priobčiti pojasnila tudi od nasprotnikov, ako so ta pojasnila stvarna, resnična in dostojna pisana. Tako smo delali do sedaj in bomo tudi vnaprej, ker nismo nikoli zagrizenci.

Zadnji akt. Ljubljanskemu interregnu so že sešete ure. Pismena razsodba upravnega sodišča o zavrnitvi klerikalnega rekursa proti občinskim volitvam v Ljubljani je že dospela semkaj. Občinski svetovalci dobe o razsodbi takoj obvestilo, tako, da se občinski svet snide še ta teden. Vse klerikalne intrige niso nič pomagale Ljubljani dobi v najkrajšem času naprednega župana. Občinske svetovalce

čaka težavno delo. Upamo, da se bodo naprednjaki vrgli z vso verno na delo za narodni in gospodarski preproh Ljubljane, ne oziirajo se na klerikalno nagajivost. V občinskem svetu bodo po dolgih letih tudi sedeli sedaj tudi Nemci. Jasno je, da ne bodo delali ničesar drugega kakor spuščali germanske jeremijade o zatiranju Nemcev v Ljubljani in razširjati po nemških listih vse mogoče laži o naprednem županu in naprednih svetovalcih. Njih prisotnost bo sicer brez vsakega pomena, treba je le, da izvrše slovenski svetovalci vedno svojo dolžnost.

Novo zavlačenje rednega delovanja ljubljanskega občinskega sveta? Človek bi mislil, da bo zdaj, ko je klerikalni rekurs zavrnjen in je razsodba že tudi prišla v Ljubljano, vendar konec Laschanovega vladanja na rotovžu. Kaj še! Vlada stoji na stališču, da župan toliko časa ne more poslovati, dokler ni od cesarja potrjen. Zato bo stvar taka: V prvi seji občinskega sveta se bo izvolil samo župan, nato pa bo občinski svet odgojen dotlej, da pride iz Dunaja potrditev novega župana, kar bo gotovo trajalo spet par mesecev. In v tem času bo na rotovžu še vedno sedel Laschan. Interregnuma na rotovžu torej še vedno ne bo konec!

Kako se diskreditira slovensko vseučiliško vprašanje, o tem razmišlja včerajšnji „Slovenec“. Pa je njegovo razmišljanje silno neumestno, kajti nihče slovenskega vseučiliškega vprašanja še ni bolj diskreditiral kakor klerikalci, ki so se iz našega vseučiliškega vprašanja v parlamentu opetovano norca delali, bodisi, da so ga izrabljali v svoje politične namene ali pa da so poslali zanj „v boj“ take kapacitete, kakor je Gostinčar, tisti klerikalci, ki so v kranjskem deželnem zboru s ciničnim zasmehom požrli vseučiliški fond, tisti klerikalci, ki so poslali v Krakov „znanstvenika“ Léonarda, da se „izobrazijo“ za vseučiliškega docenta itd. itd. Ne, bolj ne more nihče kompromitirati in diskreditirati slovenskega vseučiliškega vprašanja, kakor so ga klerikalci!

Res lepe stvari priporočajo za Miklavža v inserat „Slov. Naroda“ za otroke „Narodna knjigarna“ — namreč povesti jezuita Spillmana; ki jih je izdala „Katoliška knjigarna“; med temi so n. pr.: Maron, krščanski deček iz Libanona, Marijina otroka, Preganjanje indijanskih misijonarjev itd. Tudi Kristofa Šmida spisi so po mnenju „Narodne knjigarne“ za slovensko mladino primerne knjige. — Hočemo imeti napreden naraščaj, pa mu priporočajo napreden zavod tak „šund“! Lepa reč!

Klerikalna zmaga na Jesenicah. V nedeljo so klerikalci pri občinskih volitvah na Jesenicah prodri v vseh treh razredih. Štiri stranke so si stale v boju nasproti: narodno-napredna, socijalno-demokratska, takozvana gospodarska in klerikalna stranka. Rezultat volitev je na prvi pogled presenetljiv, a je popolnoma razumljiv. Klerikalna stranka je na Jesenicah relativno najmočnejša in je zato tudi zmagala. Toda faktum je, da so h klerikalni zmagi pripomogle le napredne stranke, ki so šle samostojno v boj, mesto da bi se strnile v močno falango, katere klerikalci gotovo ne bi mogli razbiti. Posebno žalostno vlogo je igrala tovarniška gospodarska, ki ima največ zaslug za klerikalno zmago. Na tej kandidaturi listi so se bliščala tudi imena nekaterih naprednjakov, ki so skušali na ta način priti v občini

ski odbor in v to svrhu tudi izdali narodno-napredni prapor. Volitve so torej končane. Kaj nas uče: Getrennt marschier, vereint geschlagen. To naj si dobro zapomnijo vsi oni jeseniški napredni volilci, najsibodo že pristaši te ali one strake.

Ali je to človekoljubnost? Poročajo nam: Včeraj popoldne se je pri postajališču pred II. državno gimn. ustavil električni voz. Vstopiti je hotel neki 70letni starček in se odpeljati v bolnico. V tem trenutku je sprevednik pozvonil in pahnol starčka nazaj, tako da je padel na tla. Navzočega občinstva se je radi tega postopanja sprevednika polastila velika razburjenost. Na lice mesta je prišel končno stražnik, ki je onemoglega starčka spravil v drug voz. Le malo več človekoljubnosti in potrpljenja s slabotnimi starčki.

Zguba pri vrhniški železnici. Za letošnje leto kaže pri vrhniški železnici zopet deficit, ki ga bodo morali pokriti delničarji, oziroma država. Vzrok tiči v tem, da ima ta železnica previsoke tarife za tovarno blago in pa da prepočasno vozi. Marsikaj blaga si torej puste trgovci pripeljati iz Ljubljane po vozniških, stavbni material pa gre večinoma po Ljubljani v Ljubljano. Zdjaj bo vožnja hitrejša. Čuti je pa tudi o Dolenjski železnici da je letos manjši promet in vsled tega tudi dohodek.

Monopol na vžgalice. Vlada predloži ta teden zbornici predloga glede monopola na vžgalice. Izdelovanje vžgalice bo prevzela „Länderbanka“ za vsakoletno pavšalno svoto 18 milijonov kron.

Napad na cesti. Ko je šel Jožef Šubelj iz Radomlja te dni med 6. in 7. uro zvečer domu, sta ga napadla dva fanta iz Mengša, ga vrgla na tla in obdelavala s pestmi. Šubelj je zadobil več poškodb, fanta sta mu zlomila tudi nogo.

Poizkušen samomor. V soboto zvečer ob 8. je skočila preg hišo št. 25 na Sv. Petu nasipu 18letna Antonija Svetlinova. brezposelna natakarka, v Ljubljani. Dva delavca, ki sta šla mimo, sta skočila za njo in sta jo potegnili iz vode. Svetlinovo so prepegljali z rešilnim vozom v bolnico.

Pod vlak je skočil. Prijatelj našega lista nam poroča: Ravno kar sem čul, da je skočil nekje nad Ljubljano (baje pri Kresnicah) pod brzovlak Josip Klarič, doma iz Drežnika, občina Banjaloka, star okoli 33 let, oče treh otrok. Klarič se je vračal domov iz Zateca na Češkem, kjer je krošnjari. Iz Grosuplja je dobila njegova žena sledečo dopisnico: Domov grem, toda domov ne pridem. Z bogom, draga žena in otroci nikoli več se ne vidimo. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano; najbrže se mu je omračil um. Nesrečnej je polbrat znanega vodje kranjskih klerikalcev Ostermana.

Iz dveh vzrokov je najbolje kupovati Kolinsko kavno primes. Prvič zato, ker je ta kavna primes najboljši kavni pridelatek, kar je dobro znano že vsaki slovenski gospodinjici. Drugič pa zato, ker je kolinska kavna primes edino pristno domače blago te vrste, kar je ravno tako dobro znano resnici iz teh dveh vzrokov se je Kolinska kavna primes slovenskim gospodinjicam že povsod priljubila.

Iz vode je potegnil včeraj popoldne ob 4. pri fanečkanem mostu jetniški paznik Franc Mikuž neko 18letno dekle, ki je padlo v Ljubljano nekeje na Bregu in ga je voda

zanesla do Marijinega trga. Dekle je vpiilo in paznik Mikuž je šel v vodo in ji pomolil sabljo, katere se je oprijela in zlezla srečno na suho.

Naslini fantje. Več fantov iz Sela in Novega Vodmata je te dni prišlo k stanovanju Franca Mikliča v Selo na vasovanje. Ker jim je pa Marija Mikličeva povedala, da iskanega dekleta ni doma, so se hoteli o tem osebno prepričati in so vdrli v hišo. Preiskali so stanovanje in ker punce res niso našli doma, so iz jeze razbili v sobi posteljo in ogledalo, v kuhinji pa več posode. Pozneje so razbili še pri neki drugi hiši par šip.

Vlomil in tatvine. 20letni delavec Lazo Serder, ki pa bolj postopa manj pa dela, je bil te dni aretiran v Cerknici in izročen sodišču, ker je osumljen, da je 14. novembra po noči vlomil v trgovino Karoline Werlijeve v Cerknici in odnesel 60 K. Osumljen je tudi, da je izvršil pred kratkim tudi neko tatvino z Vinici na Dolenjskem.

Tatvina. Preteklo sredo popoldne so neznani tatovi vlomili v stanovanje Marije Mrakove v Studenčičah pri Medvodah in so odnesli srebrno damsko žepno uro, srebrno moško žepno uro, črn dežnik in iz omare denarnico s 4 K drobiža. Tatovom še niso na sledu.

Izgubil se je črn pudelj, ki sliši na ime Cezar. Izroči naj se v restavraciji „Novi svet“ na Marije Terezije cesti ali pa v živinozdravnišnici na Poljanski cesti.

Miklavžev večer priredi danes zvečer ob 7. pri Kavčiču na Privozu gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj. Ob 8. nastopi Miklavž z običajnim spremstvom ter odbori vse otroke. Svirajo tamburaši. Za odrasle vstopnina 20 v. — Kdor hoče komu kaj darovati, naj pošlje darilo za lahko čitljivim naslovom do 7. zvečer gostilničarju Kevčiču.

Miklavžev večer priredi „Napredno gospodarsko in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo“ danes ob polu 8. uri zvečer v obširnih prostorih g. M. Sokliča Pred konjušnico. Posebna darila, ki jih želi kdo komu nakloniti, naj se izroče zavita in s točnim naslovom do večera v gostilni g. Sokliča. Vstopnina 30 v za osebo. Otroci do 12 let so vstopnine prosti. — Otrokom je dovoljen vstop le v spremstvu odraslih oseb.

Sokol na Vrhniki priredi danes, 5. decembra Miklavžev večer v prostorih „Čitalnice“. Začetek točno ob 7. zvečer. Vstopnina 40 v, otroci prosti. Stariši, ki žele svoje malčke obdarovati, naj pošljejo darila najkasneje do 5 popoldne k br. V. Pernetu poslopje „Kmetijske posojilnice“.

Ženska podružnica družbe Sv. Cirila in Metoda v Novem mestu priredi v „Narodnem domu“ dne 5. t. m. Miklavžev večer s sledečim sporedom: Nastop Miklavža. Igra: Gospa majorjeva od F. Woldeka. Bufet dam.

O. BERNATOVIC

Ljubljana. — Mestni trg. — Ljubljana. Velikanska zaloga narejenih oblek za gospode, gospe in otroke. Najnižje cene, solidna postrežba.

„Ideal“. Popoldanski spored za danes, jutri in četrtke: „Zoološki vrt v Londonu“. Prekrasen naravni posnetek — „Spomini na sv. Heleno ali Napoleonovo ujetništvo.“ Senzacijska slika. — „Luka se ženi z Rozalijo.“

Sence jutra.

Ruski spisal M. Arcibašev. — Prevel Anton Melik.

I.

Bilo je spomladi. Osmošolec Paša Afanazjev, ki je bil zaradi bolezni oproščen od izpitov, in gimnazistka Liza Čukarova sta stala ob plotu, ki je ločil dva vrta. Liza se je bila naslonila z eno ramo ob plot in je poslušala s tistim že otroškosretnim in že deviškonemnim izrazom v svojih sivih, nekoliko vzbočenih očeh, ki se je pojavljala pri njej vedno v važnih slučajih življenja, in gledala navzdol, na knjigo, ki jo je držala v roki in na obširne svoje svetlosive obleke. Paša Afanazjev pa se je naslonil z druge strani s prsi na plot, ker mu je težko delo, ako je stal, in je govoril z visokim, tresočim se glasom: „In ako vas ne puste, tedaj uideva sama!.. Ne bova propadla... bo že šlo tako!... Jaz vam bom tam preskrbel instrukcije, kaka preposovanja. Se že prebujate, le nič strahu!... V začetku bo šlo morda težko... ah, kaj, brez tega pač ne gre!“ je brezkrbno mahnol z roko Paša Afanazjev. „V tem je celo nekaj vabljivega, zares... A čemu naj bi tičali tu?... Glej, kako življenje je tam zunaj!... Tam se vse giblje, živi... Z dela na shod, s shoda v gledišče ali v knjižnico... da to, to je resnično življenje zame; a kaj je to pri nas?... Če se spomnim, da sem prečepel dvajset let v tem prokletem gnezdu, tak...“ Paša Afanazjev je odlomil od plotu trhljo, sivo palico in jo vrzel razdraženo v travo. Daleč nekeje, za zelenim drevjem in grmovjem, ki se je razlivalo naokrog kakor brezkonno, zeleno morje, čezinčez posajeno s svetlobno in brezšteviliimi, čudovito jasnimi, svežimi

barvami, je zaklicala Vasilisa, služkinja pri Čukarovih, z jasnim glasom: „Go—spodična!... poidite k obedu!... Hej!...“

V tem nepričakovanem „he!“, ki je donel skozi drevje, je bilo nekaj tako nemirno veselega, tako življenja željnega, da sta se Liza in Paša Afanazjev naenkrat ozrla drug v drugega in se nasmehnila.

„Že gre-em!“ je zaklicala Liza tako glasno, da je v bližini nekje vztrepetal lahek, kratak odmev. Potem je odmaknila ramo od plotu, in rekla z istim naivno-resnim izrazom v obrazu, z nizkim, polnim glasom:

„Morda me ne bodo pustili, no, jaz pojdem kljub temu...“ Potem je pomolčala nekoliko in pristavila nato: „Sem se že odločila tako.“

Paša Afanazjev je razvneto tlesnil s prsti. „Tako, da! To je mladostno, fantovsko. Lizočka!...“ je rekel radostno s trepetajočim, svetlim glasom. „In ne boste se kesali, Liza, draga!... Doma, eh, kaj... malo jezili se bodo, nekaj časa, a bodo že jenjali; a pred vami je vse življenje!... Ej, kako bova midva zaživela tam!... Delala bova, tako, da se bodo napele vse moči... Čas je zdaj vroč, treba je dela, — ljudi je treba... Iskali bomo tam svoj krog, imeniten krog... Iskali bomo ljudi dela!“ je pristavil z basom Paša Afanazjev. „Midva pravzaprav še sama ne veva, kaka sreča je to, vreči se v gnečo življenja... Ko človek gre in čuti, da stopajo tu, zraven, ramo ob ramo ravno taki ljudje, delavni, močni, pogumni...“

Paša Afanazjev je stisnil pesti in razvneto stresnil z glavo. Na njegovo lice je padala svetloba in temne oči so mu blestele v navdušenju in sili, in vsled tega so se tem jasneje kazale na tem licu blede črte slabosti in bolezni. Liza je gledala nanj pazljivo in zaupno.

„Bere pač človek, kako žive ljudje, se bore, si grade svojo srečo... včasih zgrabi dušo z vso silo in planil bi, se zdi, na čelu vseh, a... vse to bereš samo iz knjig, sedeč za šumečim čajem, in spoznaš, da je nekje neko drugo življenje, prav nič podobno tvojemu kokošnjemu životarjenju...“

Liza je vzdihnila globoko in potegnila kito las, ki jej je padala čez ramo.

„Torej, velja?“ je vprašal s šaljivo slovesnostjo Paša Afanazjev, in jej pomolil roko čez plot.

Liza se je nasmehnila in pogledala v njegov mladi, mili obraz, — tako možki in tako nežni, komaj dotaknjeni s prvim mahom, — in mu podala svojo malo roko, z mehko, okroglo dlanjo in „relešno ljubkim, prekrasnim prsti, ki bi si jih človek zaželel poljubljati počasi in previdno vse no vrsti. Paša Afanazjev jo je stresel krepko, in v očeh so se mu nenadoma pokazale svetle solze.

„Ah, vi mila moja Lizočka!“ je rekel globoko iz srca z napetim glasom in slabo vzdihnil iz bolnih prsi.

„Gospodič-na!... je zakričala s povdarkom Vasilisa, že povsem blizu nekeje.

Liza je pokimala z glavo Paši Afanaziju in odšla po stezi, hitro in prožno stopaje z rumenimi čevljički, obutimi nad črnimi nogavicami.

„Da...“ se je naenkrat udaril po čelu Paša Afanazjev. „Liza!...“

Liza se je ustavila takoj in se ozrla. „To sem vam čisto pozabil povedati... Sopotnico za vas imam že: Doro Baršavsko... Ore ravnotako študirat... Bila je na poltavski gimnaziji...“

„Zidinja?“ je vprašala Liza zdaleč.

„Zidinja... to se pravi, čifutinja!“ se je

ozlovoljil Paša Afanazjev. „Kako da se ne sramujete, moj Bog?... Jaz sem mislil, da ste že preko tega!...“

Liza se je pazljivo in resno ozrla nanj.

„Ne zaradi tega... je rekla mirno. Tako...“ „Jaz vas bom danes seznanil z njo na bulvaru, — prav?“ je vprašal Paša Afanazjev, nenadno ves pomirljen. „Ona je zelo dobro, razumno dekle...“

„Seznajte me...“ je rekla Liza, pokimala z glavo in odšla dalje.

Paša Afanazjev je zamišljeno gledal za njo, držeč se za plot z obema iztegnjenima suhima rokama in gugaje se naprej in nazaj. Potem je sanjavo pogledal kvišku, kjer je skozi zeleno mrežo listov jarko blestelo modro nebo. V glavi mu je bilo še vedno nekaj velikega, silnega, v daljni daljavi nekje ljudje, in nekako veselo in nemirno-preteče razburjenje. Paša Afanazjev je zaprl oči, pobrodil z roko po mehkih laseh in odšel domov naravnost čez travnike po mladi zeleni travi, čez in čez posejani z malimi pisanobarvnimi cvetovi poljskih cvetic.

Miza je bila pripravljena na verandi, in Pavel Ivanovič in Olga Petrovna sta že sedela za mizo. Vasilisa je dajala belo posodo z juho na okrog, pozvanjaje s svojimi brezšteviliimi nakitom na visokih in močnih, na vse strani se zibajočih grudi. Gimnazist Serjoža je stekel z verande po sestro.

„Saj grem, saj grem!“ mu je zaklicala Liza in naenkrat stresla z glavo, se obrnila in se nenadoma spustila v tek okrog majhnega prostora posutega s peskom, da so se rumeni čevljički svetlo blesteli v solncu. Serjoža je zavrisnil od radosti in planil za njo. Na verandi je začuden in vznemirjen zalajal bel psiček, zvil rep v klopčič in se na vso sapo spustil za njima, kakor mala bela volnena krovčja. (Daleč.)

Jako komično. — Večerni spored ob 7, 8. in 9. uri: „4 hudiči“. Obširna artistovska drama s predigro in 2 dejanji in senzacionalnim smrtnim skokom. Biser vseh učinkovitosti.

Književnost in umetnost.

Slovensko deželno gledališče.

Gledališka sezona traja od 16. septembra ter je do 1. decembra t. l. prinesla sledeče drame, opere in operete:

A) drame: „Ruy Blas“ (trag. G. Victor Hugo), „Četrta zapoved“ (drama, Lud. Arrzengruber), „Samosvoj“ (drama, E. Kristan), „Zemlja“ (komedija, K. Schönherr), „Grešna ljubezen“ (G. Giasosa), „Talisman“ (burka, J. Nestroy), „Krivda“ (J. Hilbert), „Orjaška igra“ (ljudska igra, Karl pl. Carro), „Zlata skleda“ (komedija, Rud. Strauss), „Malilord“ (drama, Hodson Burnett), „Sappho“ (trag. G. Grillparzer), „Mlinar in njegova hči“ (žaloigra, E. Raupach), „Kralj“ (komedija, H. Lavedan), „Kralj Matjaž“ (narodna pravljica, Jak. Spicar), „Morala“ (komedija, Lud. Thoma), „Nebesa na zemlji“ (burka, Jul. Horst) ... skupaj 16 dramskih del.

B) opera: „Rigoletto“ (G. Verdi), „Prodana nevesta“ (B. Smetana), „Ksenija“ (Viktor Parma) in „Suzanina tajnost“ (Wolf-Ferrari) ... skupaj 4 opere.

C) opereta: „Sramežljiva Suzana“ (Jean Gilbert), „Cigan baron“ (Joh. Strauss) in „Ples v operi“ (R. Heuberger) ... skupaj 3 operete.

V poltretjem mesecu se je torej vprizorilo skupaj 16 dramskih, 4 operne in 3 operetnih del, t. j. pri 53 predstavah 22 raznih del. Bilo je 11 popoldanskih in 42 večernih predstav. Opernih predstav je bilo 15, operetnih 13 in dramskih 25 (med temi 2 s petjem in godbo).

Par-abonentje so imeli do 1. decembra 17 predstav in še 7 par-lože. Opernih in operetnih predstav so imeli 13 (+ 1).

Nepar-abonentje so imeli 22 predstav in 7 predstav še nepar-lože. Opernih in operetnih predstav so imeli 12 (+ 1).

Iz tega sledi, da imajo par-abonentje še 5 predstav na dobem, ki se v kratkem dopolnijo. Gledališče se mora ozirati na narodna društva in njih prireditve, zato se včasih vrsta predstav mora izpremeniti. Odtod nenakost števila par- in nepar-predstav. Ker pa bo vseh predstav nad 120, se število izenači docela. Dokler imamo le eno godbo za vse slovenske zabavne in gledališke prireditve, si ne moremo pomagati drugače, kakor da drug z drugim potrpi.

Ravnateljstvo želi gojiti predvsem resno in literarno dramo, a publika poseba žalobno le veseloligre in burke. S tem se onemogoča pospeševanje umetniške drame. Gmotni položaj gledališča pa ni nikjer tak, da bi se smele želje publike ignorirati. V bodoče se bodo torej morale igrati predvsem veseloligre in burke. Srebeti je le, da bodo res dobre. Seveda, v Ljubljani je zelo težko, če ne že nemogoče, vsem ustreči, ker okusi so sila različni.

Glavno je, da abonentje ne zahtevajo vsega na enkrat, kajti repertoar se razvija polagoma in do začelne sezone imamo še štiri dolge mesece. Repertoar pa je izbran in vseskozi izvrsten. Par in nepar-abonentje morajo biti povsem enakovredni. Zato se jim ugodno docela in v popolno zadovoljstvo.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Jutri v sredo se poje za nepar-abonentje Heubergerjeva opereta „Ples v operi“. — V četrtek se na mnogostransko zahtevanje igra drugič Thoma velezabavna komedija „Morala“ (za par-abonentje). — V petek popoldne ob 3. uri se poje pri zelo znani vstopnici Smetanova opera „Prodana nevesta“ (za lože par); — zvečer ob 8. uri se igra v proslavo 25 letnice delovanja igralko g. Avguste Danilove (za lože nepar) drama „Fedora“. — V soboto opereta „Ples v operi“ (za par abonentje). — V nedeljo zvečer prvič Jelenčeva ljudska igra „Vaška romantika“.

Iz mojih zapiskov.

Pretekla nedelja je bila za državne pravdnika Luschana slab dan in jezo, katere se je nalezel, kuha še danes in najbrže se še dolgo ne potolaši radi neprijetnega dogodka, ki ga je doživel.

Dobil je nedeljsko številko „Jutra“ v cenzuro in zapazil je v njem notico pod naslovom „Daners Armee-Zeitung“, ki jo je par dni poprej v celoti konfisciral in že jo je hotel vnovič konfiscirati, odgovornega urednika pa poklicati na odgovornost, ker si je

upal priobčiti notico, ki je že bila zaplenjena, pri tem pa zagleda pojasnilo, da je povzeta notica „Daners Armee-Zeitung“ iz neke interpelacije v državnem zboru, — in Luschan je same jeze postal rdeč kot kuhan rak v obrazu in na pleši.

„To pomeni norčevati se iz mojih zaplemb“ zagodnja polglasno. „Ako se „Jutrov“ urednik pritoži proti zaplembi, ni to še nič hudega, ker sodišče takointako potrdi vsako konfiskacijo, nerodno je samo to, da je radi vsake zaplembe toliko pisanja in da se mora vedno razpisati, večkrat — ako se uredniku ravno ljubi priti na sodišče — pa tudi vršiti obravnavo, ali zaplemba ostane vendar le zaplemba in jaz vedno triumfiram ker delam z naprednimi listi, posebno z „Jutrom“, kar hočem! Sedaj mi pa ti vrage pošiljaš zaplenjene članke in notice državnim poslancem, ki jih potem prečitajo v državnem zboru, potem jih pa ne morem več zapleniti, skratka blamirajo me in osmešijo mene osebno, moj rdeči svinčnik in vse ...“

Tako in enako je tarna Luschan in je bil tako nepreviden, da je imel dvignjeno slušalo od telefona ter položeno na telefonsko omarico, gospodična na pošti je pa ravno takrat napadno zvezala svoj telefon z njegovim in tako sem poslušal in slišal vse te težke njegove vzdihle, vse njegovo jadikovanje in ker je on morda uia to že pozabil, sem dal vse to v „Jutro“, da bo imel svoj monolog lepo natiskan in si ga lahko shrani za spomin.

Zvedel sem še, da išče sedaj Luschana poslance, ki bi staval v državnem zboru nujni predlog, v katerem naj bi se zahtevalo, da se smejo konfiscirati tudi govori poslancev, ki jih imajo ti v zbornici. Do sedaj so odklonili Luschano prošnjo še vsi poslanci, ki se je obrnil na nje in upanje je, da storijo enako vsi, na katere se še obrne, vsekakor je pa gotovo, da tak predlog ne bi dobil v zbornici potrebne dvotretjinske večine in Luschan ne postane nikdar najvišja inštanca pri konfisciranju naprednih slovenskih listov. Detektiv.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Proračunski odsek.

Dunaj, 4. decembra. Danes se je nadaljevalo posvetovanje proračunskega odseka. Prvi je govoril nemški poslanec N. Schreiner, za njim krščanski socijalec Fink, ki je povdarjal, da bodo krščanski socijaleci glasovali za učiteljsko predlogo. Koncem se je govoril še češki radikalec Choc, ki je vehementno napadal justičnega ministra dr. Hochenburgerja. Njegov govor je bil v popolnem nasprotju z govorom dr. Kramarja. Za debato je priglasihih še 18 govornikov. Vendar pa je pričakovati, da bo debata končana že jutri, ker se bodo vladni govorniki odpovedali besedi.

Odsek za državne uslužbence.

Dunaj, 4. decembra. V odseku za državne uslužbence se je nadaljevala debata o uradniški predlogi. Nemški svobodomislelec Zenker je staval predlog glede opravičenja do penzije, katere naj bodo deležne tudi ločene žene in osebe, ki so živele z državnimi uradniki v skupnem gospodarstvu. Jože Gostinčar se je ves razburjen protivil temu predlogu in naglašal, da bi bili vsled tega uradniki zapeljani v nečistost in nemoralo. Predlog je bil vseeno sprejet. Socijalni demokrat Forster je staval predlog, naj se ustanovi za državne uradnike perzonalna komisija, kakor jo imajo železniški uradniki. Predlog je bil sprejet.

† Smolski.

Dunaj, 4. decembra. Danes je umrl znani poljski publicist Smolski v starosti 68 let. Smolski je bil eden izmed najboljših poljskih časnikarjev in je igral ob priliki zadnjega poljskega upora veliko vlogo.

Učiteljska skupščina v Mariboru.

Mariboru, 4. Štaterski učitelji so sklenili na svoji včerajšnji skupščini da izstopijo iz „Südmarke“ in ustavijo sploh vsako javno delovanje. Razni govorniki so povdarjali, da imajo poslanci sicer vedno medena usta, ne store pa ničesar. Zborovalci so izjavili, da v slučaju, če se poslanci energično ne zavzamejo za zboljšanje učiteljskih plač, vstopi vseh 25 000 štaterskih učiteljev v socijalistični tabor.

Atentat na Krausa.

Dunaj, 4. decembra. Znaní sodni tolmač dr. Kraus je danes na policiji izjavil, da je bil izvršen nanj atentat. Toda policija je konstatirala, da je Krausa neki deček po nesreči obstrčil z navadno flobert pištolo.

Rusija o Perziji.

Teheran, 4. decembra. Ruske čete prodirajo v vedno večjih kolonah proti glavnemu mestu Teheranu. Okolica Teherana je že v ruskih rokah. Anglija je zavzela čisto nevtrarno stališče in noče Rusije popohoma nič ovirati.

Italijansko-turška vojna.

Turški poraz pri Dertu.

Rim, 4. decembra. „Ag. Stefani“ poroča, da so turške čete včeraj naskočile Derno v številu 1000 mož, a so bile poražene.

Položaj v Albaniji.

Solun, 4. decembra. Albanci se zopet gibljejo. Položaj je zelo kritičen. Bolgarske in albanske bande neprestano napadajo turške posadke.

Razne vesti.

* Dobro je zadel. Juriš, kirurg, elektrotehnik in teolog sede pri razgovoru. Kar se prično pričati o vprašanju, katera znanost je najdražja. Juriš izjavi: „Popolnoma sigurno je, da je najstarejša juridična znanost, katero so poznali že v nebesih: Adam in Eva sta bila namreč obsojena na izgon iz neba.“ „To je laž,“ odgovori kirurg. „Najstarejša znanost je kirurgija. Spominjajte se namreč na operacijo, katera je bila izvršena na Adamu, ko mu je bilo odvzeto eno rebro.“ „To ni res,“ odvrne elektrotehnik. Najstarejša je elektrotehnična znanost, kajti najprej je bog rekel: „Naj bode svetloba.“ „Vi se vsi kruto varate,“ izjavi slovesno teolog. „Prvenstvo pripade nam teologom. Kajti predno je bila svetloba, je vladala tema.“

* Drzen napad. V sredo se je izvršil v Parizu pri belem dnevu jako drzen napad. Iz banke de France je prišel ravno neki uradnik, ki je hotel nesti na pošto 70.000 frankov. Kar stopita k njemu dva neznanca človeka in mu zagrozita, da ga na mestu ustrelita, ako jima ne izroči ves denar. In res sta takoj potegnili iz žepa samokrese in jih nastavila uradniku na prsa. Uradnik je ves preplašen izročil razbojnikom denar, ki so nato takoj pobegnili. K sreči je napad zapazil neki kočijaž, ki je pogнал konje v dir za napadalci. Sledilo mu je tudi več policistov in orožnikov. Razbojniki so parkrat ustrelili, ne da bi koga zadeli. Ker so pa končno uvideli, da je vsak odpor zaman, so vrgli denar na cesto v nadi, da potem tem lažje uidejo. Toda policija se ni dala preslepiti, ampak je razbojnike še naprej zasledovala in jih tudi ujela.

Lesnik, glavni in odgovorni urednik

Milana Plut.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Za otroke z nežnimi kostmi.

Nesčetokrat potrjeno dejstvo je, da Scottova emulzija, kakor to znamo iz bičnem znanom Scottove emulzije postavijo na noge, da sami stoji in da v veselje staršev kmalu začno hoditi. Zato naj vsi starši, katerih otroci zaradi slabotnih kosti nič kaj ne uspevajo, vzamejo na pomoč

Scottovo emulzijo

ki uživa, vpeljana že nad 35 let, svetovni glas kot izvrstno sredstvo za utrjevanje otrok.

Pri nakupu zahtevajte izrecno Scottovo emulzijo. Znamka „Scott“, vpeljana že nad 35 let, jamči za dobroto in uspeh.

Cena originalni steklenici 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. Najmanjši znesek 50 vin. Pis menim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vsprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri svečr.

Na dobro in ceno hrano se sprejme več gospodov. Sv. Petra c. št. 26. 737/5-1

Planino v dobro ohranjenem tonu se ceno prodaja na Radeckega cesti številka 2. I. nadstropja. 752 1-1

Gospod išče hrano in stanovanje pri boljši rodbini. Naslov poštno teče: „Januar“ 1912. 759

Gospod se sprejme na hrano. Kje, pove Prva anončna pisarna. 757 3-1

Proda se zaradi družinskih razmer dobro ldoča

trgovina

v prometnem kraju. P 613

Natančneje v „Prvi anončni pisarni“, Francišanska ulica 8.

Kdor išče ali oddaja kako

službo,

kdor hoče kaj

kupiti ali prodati,

doseže to najlažje, ako

inserira

v Malih oglaših „Jutra“. Za besedo se plača

samo 5 vinarjev.

Izjava.

Ker se splošno govori po Ljubljani, da sem se zato pripejal sem, da bi Mariji Z. roj. Tomšič, hčeri de lavca M. Tomšič, kaj storil, izjavljam, da se ji ni treba popolnoma nič bati, kakor tudi ne g Jankotu, ker ob ta ljubeznivi parček niti blata svojih čevljev ne obrišem.

Fran Zabavnik.

Reprezentacije zmožni gospodje,

ki bi obiskovali privatne stranke dobe pri večjem akcijskem društvu stalno mesto. Predstaviti se je v hotelu „Slon“ II. nad. soba 49; od 9.—12. dop. in od 2.—4. ure pop. P 670

Ljubljana Minka Horvat

Sv. Jakoba trg št. 6

modistinja,

priporoča svojo veliko zalogo damskih klobukov, športnih kap in vseh modistovskih potrebščin. Popravila točno in najceneje.

Samo 6 dni z brzoparniki francoske družbe!

Najkrajša vožnja čez Havre v New York.

Veljavne vozne liste (šifkarti) za vse razrede dobijo edino pri

ED. ŠMARD
oblastveno potrjena potovalna pisarna
Ljubljana, Dunajska c. 18.

Vozne listke iz Amerike v staro domovino po najnižji cen. Izdaja vozne listke po vseh železnikih za prirejanje zabavnih in romarskih viakov. Vsa pojasnila istotam brezplačno.

A. KUNC
zaloga oblek
za gospode
in dečke

Dvorski trg št. 3.

Najnižje cene!

Strogo solidna postržba!

Brzojavni naslov: BAJEC, Ljubljana.

ANT. BAJEC

cvetlični salon

Ljubljana, Pod Trančo št. 2.

Velika zaloga suhih vencev

Izdelovanje šopkov in vencev, trakov z napisi itd.

Zunanja naročila izvršuje točno.

Vrtnarija je na Tržaški cesti.

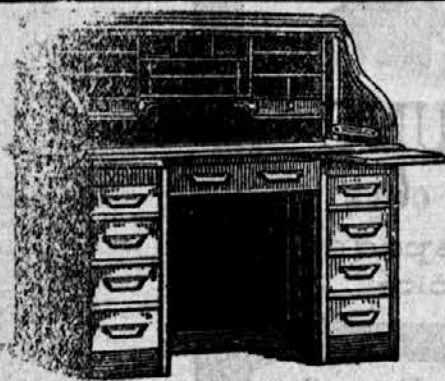
Krojaški salon za gospode
Ivana Magdića
v Ljubljani, Miklošičeva cesta šte. 10
priporoča v lidoči sezoni moderno angleško blago.

Lepa in koristna Miklavževa darila
in po že znano najnižjih cenah dobite
v modni trgovini **PETER ŠTERK**
Ljubljana, Stari trg št. 18.
Specijalna trgovina najmodernejših bluz, jutranjih oblek in kako-
vosti; moško, žensko in otroško perilo, velika izbira najmodernejših
moških klobukov in čepic, dalje čepic za dame, deklice itd.
Moderne kožuhovine.

Trgovec ali obrtnik
mora, ako hoče napredovati, opozarjati občinstvo
na svojo trgovino. Reklama je duša vsakega pod-
jetja in vsak trgovec ali obrtnik,
ki noče biti skrit
samo v svoji ulici, ampak hoče dobiti odjemalce
iz vseh delov mesta in tudi z dežele,
bo inseriral v „Jutru“
ki se čita in je priljubljeno povsod po Slovenskem.

Klobuki, cilindri
čepice, kravate, perilo samo zadnje no-
vosti v modni in športni trgovini za
gospode
P. Magdić
Ljubljana, nasproti glavne pošte

Fotografske aparate
in veliko zalogo vseh v to stroko spa-
dajočih potrebščin priporoča
fotomanufaktura in drogerija
„Adrija“
v Ljubljani, Šelenburgova ulica 5.

Pulte od 65 K naprej.
Zastopstvo in zaloga
pisarniških oprav
znamka „Jerry“.

THE REX CO.
Ljubljana, Šelenburgova ul. 7.
Ogled prost.
Ceniki zastonj in franko.

Dobro izurjen in še neoženjen

žagar

se sprejme v stalno službo pri trgovcu
Mateju Grudnu
v Vinici pri Sodražici.

Preostale izvide romana

„ŽENA“

ki je vzbujal toliko zanimanja, ko
je izhajal v „Jutru“, prodaja uprav-
ništvo „Jutra“ mesto po prvotni
ceni (1 K)

po 60 vin. izvod.

Zunanji naročniki naj pošljejo znesek
v naprej in pridenejo 10 v za znamko.
Na naročila brez denarja se ne ozira.

Najboljše odgovori „Slovenca“ vsak
naš prijatelj, ako se naroči na „Jutro“,
ali pa najde novega naročnika!

ALFONZ BREZNIK

c. kr. izvedenec in učitelj Glasbene Matice.

Največja in najstarejša trgovina in izposojevalnica klavirjev in harmo-
nijev. Velikanska zaloga vsega glasbenega orodja, strun in muzikalij.
C. kr. avstr. post.-hram. št. 114.603 Ljubljana, Kongresni trg 15 Naslov brzojavkam: Klavir-Breznik Ljubljana.

(nasproti ruske cerkve.)

Klavirje dvorne trdke Bö-
sendorfer, Czapska, Höpfl &
Heitzmann, Stelzhammer in
Manborg (amer. harm.) imam
le jaz izključno edini zastop-
nik za Kranjsko v velikanski
zalogi in izbiri. Ne dajte se
varati po navidezno cenem,
vsiljivem „pofelnju“, osobito,
ker nudim vsakomur, da si po
kolikor mogoče najnižji cenil
ali na čudovito majhne obroke
brez vsakega zadatja nabavi

prvovrsten instrument z resnično pismono 10 letno garancijo. Stari klavirji najugodnejše
v zameno. Izposojevalnica najnižja. Popravila in uglaševanje vseh glasbil najceneje.
Preigrani klavirji vedno v zalogi. Violine, citre, kitare, tamburice, harmonike, telov.
rogovi in strune po tovarniških cenah — Ves dan odprto!

Izredno dober nakup!

2000 komadov modernih dolgih raglanov z izbitimi mo-
dernimi barvanimi ovratniki in reverji, ki veljajo drugače
30—40 K za reklamno ceno brez konkurence

od K 10.— naprej.

Od najnižje do najfinejše izvršitve.

Angleško skladišče oblek
O. BERNATOVIČ
Ljubljana, Mestni trg 5

Sprejema zavarovanja človeškega živ-
ljenja po najrazumnostnejših kombina-
cijah pod take ugodni pogoji, ko
nobena druga zavarovalnica.
Vse čisti dobiček se razdeljuje zavarov-
ancem; dosedaj se ga je izplačalo
K 2.405.710.—

„S L A V I J A“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Reserve in fondi K 54.000.000. Izplačane odškodnine in kapitalije K 109.856.880.58.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.
Vse pojmanila daje:
Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.
Pisarne so v lastni bančni hiši.

Zavaruje poslopja in premoženje proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Zavaruje proti tatvini, razbitju ogledal
in okenskih plošč.
Škoda cenjuje takoj in najkvalitetnejše.
Uživa najboljši sloves, koder posloja.
Dovoljuje in hitro dobiča takrat
podpora v narodni in občinskih
namene.

Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

priporoča svoje bogate zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v t-
iskanje in tiskanje stroške spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov

Lastno založništvo.
Musikalije.

Telefonska št. 112.

Najmodernejše črke.
Litografije.

Telefonska št. 78.307.

Del. glavnica:
K 8.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad
K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Promese za bližnja žrebanja:

Promese kreditnih srečk a K 20.—

Promese srečk za uravnavo Donave a K 18.—

Promese ljubljanskih srečk a K 10.—

Promese zemljiških srečk II. em. a K 6.—

Žrebanje dne 2. januarja t. l.

Žrebanje dne 2. januarja t. l.

Žrebanje dne 2. januarja t. l.

Žrebanje dne 5. januarja t. l.

Vse 4 promese skupaj K 56.—

Glavni dobiček K 300.000.—

Glavni dobiček K 120.000.—

Glavni dobiček K 50.000.—

Glavni dobiček K 100.000.—

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4½ %